

Suvestinė redakcija nuo 2007-06-24 iki 2007-10-04

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. [58-2108](#), i. k. 1012330ISAK00000220

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

**Į S A K Y M A S
DĖL KILMĖS KNYGŲ NUOSTATŲ**

2001 m. birželio 29 d. Nr. 220

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymo (Žin., 1994, Nr. [14-226](#); 1998, Nr. [110-3023](#)) 2 ir 18 straipsniais:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. Pieninių galvijų kilmės knygos nuostatus;

1.2. Mėsinių galvijų kilmės knygos nuostatus;

1.3. Kiaulių kilmės knygos nuostatus;

1.4. Arklių kilmės knygos nuostatus;

1.5. Avių kilmės knygos nuostatus;

1.6. Ožkų kilmės knygos nuostatus.

2. P a v e d u Valstybinei gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos vykdyti 1 punktu patvirtintų nuostatų vykdymo priežiūrą.

L. E. ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO PAREIGAS

KĘSTUTIS KRISTINAITIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220

PIENINIŲ GALVIŲ KILMĖS KNYGOS NUOSTATAI

Šie nuostatai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais galvijų veisimą, registravimą ir identifikavimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą ir kilmės knygų vedimą, Tarptautino gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) bei Europos Sąjungos Tarybos direktyvų 77/504/EEC ir Komisijos sprendimų 84/419/EEC, 84/247/EEC, 86/404/EEC, 88/124/EEC reikalavimais.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Į pieninių galvijų kilmės knygą (KK) įrašomi tik pripažintos veislininkystės institucijos narių laikomi galvijai.
2. Gyvulių protėvių duomenys registruojami bei iki šiol vestose valstybinėse kilmės knygose įrašyti buliai ir rinktinės karvės perregistruojami pagal V skyriuje išdėstytas nuostatas.
3. Už gyvulių įrašymą į KK iš galvijų laikytojų gali būti imamas veislininkystės institucijos nustatytas mokestis.

II. KILMĖS KNYGOS TVARKYMAS

4. Kilmės knygas tvarko žemės ūkio ministro įsakymais pripažintos galvijų veislininkystės institucijos.
5. Kilmės knygų tvarkymui reikalingus 16 punkte nurodytus duomenis teikia VŠĮ Kaimo verslo plėtros ir informacijos centras (toliau-KVPIC) ir VĮ „Gyvulių produktyvumo kontrolė“.
6. Į kilmės knygą įrašomi galvijai ir jų prieauglis turi būti registruoti ir identifikuoti pagal žemės ūkio ministro 1999 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 380 „Dėl galvijų ženklavimo“ patvirtintą tvarką. Pripažįstami tik tie įrašomų galvijų protėviai, kurie buvo suženklinti pagal galiojusius galvijų produktyvumo kontrolės nuostatus.
7. Kilmės knyga suskirstyta į pagrindinį ir papildomąjį skyrius pagal įrašomų galvijų kilmę, veislingumą ir tipingumą veislei.
8. Pagrindinį skyrių sudaro A, B, C poskyriai.
9. Į A poskyrį įrašomi grynaveisliai gyvuliai, atitinkantys šiuos reikalavimus:
 - 9.1. kurių tėvai ir tėvų tėvai yra tos pačios veislės ar selekcijos programoje numatytos gerinančios veislės ir yra įrašyti tos veislės kilmės knygos A poskyryje arba kitų pripažintų veislininkystės institucijų kilmės knygų atitinkamame skyriuje (poskyryje);
 - 9.2. kurių motina yra tos pačios veislės ar selekcijos programoje numatytos gerinančios veislės ir yra įrašyta tos veislės kilmės knygos A arba B poskyryje arba kitų pripažintų veislininkystės institucijų kilmės knygų atitinkamuose skyriuose;
 - 9.3. A poskyryje taip pat gali būti išskiriama elitinių gyvulių dalis.
10. Į B poskyrį įrašomi gyvuliai, atitinkantys šiuos reikalavimus:
 - 10.1. kurių tėvai yra tos pačios veislės ar selekcijos programoje numatytos gerinančios veislės ir yra įrašyti tos veislės kilmės knygos A arba B poskyryje arba kitų pripažintų veislininkystės institucijų kilmės knygų atitinkamame skyriuje (poskyryje);
 - 10.2. karvių ir telyčių motinos yra įrašytos tos veislės kilmės knygos C poskyryje, o įrašomų bulių motinos – bent B poskyryje arba kitų pripažintų veislininkystės institucijų kilmės knygų atitinkamame skyriuje (poskyryje).
11. Į C poskyrį įrašomos karvės ir telyčios, atitinkančios šiuos reikalavimus:

11.1. kurių tėvai yra tos pačios veislės ar selekcijos programoje numatytos gerinančios veislės ir yra įrašyti tos veislės kilmės knygos A arba B poskyriuose arba kitų pripažintų veislininkystės institucijų kilmės knygų atitinkamame skyriuje (poskyryje);

11.2. kurių motinos yra įrašytos bent papildomame skyriuje arba kitų pripažintų veislininkystės institucijų kilmės knygų atitinkamame skyriuje. Motinos – mišrūnės gali turėti ne daugiau kaip 25 proc. selekcijos programoje nenumatytų veislių kraujo.

12. Į Papildomą skyrių įrašomos karvės, kurios atitinka šiuos reikalavimus:

12.1. kurių tėvai yra tos pačios veislės ar selekcijos programoje numatytos gerinančios veislės ir yra įrašyti tos veislės kilmės knygos A arba B poskyriuose arba kitų pripažintų veislininkystės institucijų kilmės knygų atitinkamame skyriuje (poskyryje);

12.2. kurių motinos neįrašytos papildomame skyriuje arba įrašytosios motinos mišrūnės turi daugiau kaip 25 proc. selekcijos programoje nenumatytų veislių kraujo.

Šioje papildomo skyriaus dalyje įrašomos be kilmės pažymėjimų nupirkto karvės ir telyčios. Taip pat kilmės knygos tvarkytojų sprendimu gali būti įrašomos nežinomos kilmės karvės, jei jos atitinka veislininkystės institucijos tarybos sprendimu patvirtintus minimalius produktyvumo ir eksterjero reikalavimus.

13. Galvijų laikytojai, sutikdami padengti papildomas išlaidas, gali kreiptis su prašymu, kad veislininkystės institucijos tarybos sudaryta komisija spręstų dėl atskirų gyvulių įrašymo į aukštesnį kilmės knygos poskyrį. Komisija, išanalizavusi gyvulio kilmę ir įvertinusi jo fenotipą, gali perkelti į aukštesnį poskyrį, jei jis atitinka tam kilmės knygos skyriui (poskyriui) keliamus reikalavimus.

14. Importuoti galvijai įrašomi į atitinkamą skyrių, paliekant originalų jų numerį, jei jie buvo suženklinti pagal ES reikalavimus.

15. Įrašant į galvijų kilmės knygą registruojami šie duomenys:

15.1. gyvulio laikytojo vardas, pavardė/pavadinimas, adresas ir telefono numeris, ūkio kodas KVPIC Galvijų veislininkystės informacinėje sistemoje;

15.2. gyvulio gimimo vieta, nurodant veisėjo vardą, pavardę/pavadinimą ir adresą;

15.3. veislę, gimimo data, lytis, spalva, vardas (jei buvo suteiktas), ženklo numeris ir KK numeris, jei jis suteikiamas įrašant į A poskyrio elitinę dalį ar buvo suteiktas;

15.4. protėvių iki trečiosios kartos gimimo datos, identifikavimo numeriai, kilmės knygos skyrius (poskyris), jei buvo įrašyti į KK, ir pagrindiniai produktyvumo (motinos – kiekvienos laktacijos atskirai, pažymint iš jų geriausią ir visų užbaigtų laktacijų vidurkį, o motinos motinos ir tėvo motinos – per geriausią laktaciją ir visų užbaigtų laktacijų vidurkį) ir veislinės vertės rodikliai;

15.5. žinomi karvės eksterjero įvertinimo ir produktyvumo rodikliai per kiekvieną užbaigtą 305 d. ar trumpesnę laktaciją, nurodant produktyvumo kontrolės metodą, pieno kiekį, pieno riebumą, baltymingumą, pieno riebalų ir baltymų kiekį;

15.6. karvės apvaisinimo datos ir buliai, kurių sperma jos apvaisintos, apsiveršiavimų datos ir rezultatai;

15.7. gyvulio būsenos pasikeitimas (išbrokavimas, pardavimas, skerdimas).

16. Iš kilmės knygos galvijai gali būti išbraukti paaiškėjus, kad jų kilmės duomenys yra klaidingi ir neatitinka reikalavimų.

17. Jei galvijų laikytojas kelis kartus pateikia neteisingus kilmės duomenis, veislininkystės institucija turi teisę atsisakyti įrašyti į kilmės knygą tos bandos galvijus.

18. Į kilmės knygą įrašomų galvijų kilmę tikrinama imunogenetiniais metodais ir vedama paveldimų ligų apskaita.

19. Kilmę imunogenetiniais metodais tikrinama tais atvejais:

19.1. visų veislei atrenkamų veislinių buliukų ir jų motinų;

19.2. embrionų persodinimu gautų telyčaičių;

19.3. veislinių telyčaičių, atvestų karvių, kurios buvo apsėklintos skirtingų bulių sperma toje pačioje rujoje, arba atvestų anksčiau negu 266 d. arba vėliau negu po 294 d. nuo motinos motinos apvaisinimo datos;

19.4. kas penki šimtosios gimusios telyčaitės;

19.5. jei ankstesniais atvejais buvo nustatyta daugiau kaip 20 proc. kilmės klaidų, tai tiriamos visos atitinkamu (ne mažiau kaip vienerių metų) laikotarpiu gimusios karvės ir telyčios.

20. Selekcijos programai atrenkami galvijai, kilę iš žinomų paveldimų ligų genų nešiotų, tiriami genetinėje laboratorijoje tam tikros ligos atžvilgiu.

21. Paveldimų ligų genų nešiotų paženklinti po gyvulio vardo, jei vardo neturi, tai po identifikacijos numerio, įrašant sutartinę paveldimos ligos pavadinimo santrumpą.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

22. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygą tvarkanti gyvulių veislininkystės institucija gyvulio savininkui prašant.

23. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

23.1. veislininkystės institucijos pavadinimas;

23.2. kilmės knygos pavadinimas;

23.3. gyvulio vardas, identifikavimo numeris ir KK numeris (jei buvo suteiktas);

23.4. gyvulio suženklavimo būdas (plastmasiniai ausų įsagai);

23.5. KK skyrius, kuriame įregistruotas gyvulys;

23.6. gimimo data, veislė ir lytis;

23.7. gimimo vieta (savininko vardas, pavardė / ūkio pavadinimas ir adresas);

23.8. gyvulio laikytojo vardas pavardė / pavadinimas ir adresas;

23.9. gyvulio kilmė, nurodant 15.4 punkte reikalaujamus duomenis;

23.10. naujausieji gyvulio produktyvumo ir veislinės vertės duomenys;

23.11. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

23.12. kilmės pažymėjime numatoma vieta trims gyvulio laikytojų pasikeitimams, nurodant naujojo laikytojo vardą, pavardę/ūkio pavadinimą, adresą, laikytojo pasikeitimo datą ir įrašą padariusio įgaliotojo asmens parašą;

23.13. naujausi gyvulio ir jo protėvių produktyvumo ir veislinės vertės duomenys savininko psikeitimo metu pateikiami priede;

23.14. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos ir parašas.

24. Išduoti kilmės pažymėjimai registruojami.

IV. KILMĖS KNYGOS VEDIMO KONTROLĖ

25. Kilmės knygos vedimą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Visi anksčiau vestose Lietuvos galvijų valstybinėse kilmės knygose (VKK) įrašyti galvijai, iš kurių yra kilę dabar į KK įrašomi gyvuliai, pripažįstami kaip į A poskyrį įrašyti gyvuliai, jei yra žinoma jų trijų kartų kilmė.

27. Iki šiol vestose Lietuvos galvijų VKK visos nuo 1989 metų įrašytos rinktinės karvės gali būti įrašomos atnaujintų kilmės knygų A poskyrio elitinėje dalyje, jei tokia bus numatyta.

28. Į KK įrašomiems reprodukcijos tikslams (spermos gamybai arba kergimui) Lietuvoje atrinktiems buliams suteikiami kilmės knygos numeriai, tęsiant anksčiau vestų VKK numerių seką. Prie karvių ir telyčių identifikavimo duomenų pažymėjimas kilmės knygos skyrius.

29. Iki šiol į Lietuvos galvijų KK neįrašytiems buliams, kurie reprodukcijos tikslais buvo pradėti naudoti užsienyje, naudojant jų spermą Lietuvoje, turi būti paliekami jų originalūs (tuos bulius veislei naudoti pradėjusios šalies suteikti) numeriai.

30. Kontroliuojamų galvijų bandų karvių ir telyčių bei karvių, iš kurių jos kilusios, apskaita informacinėje veislininkystės sistemoje iki šių nuostatų patvirtinimo prilygsta jų įrašymui į KK. Jos

gali būti įrašomos į KK tam tikrus skyrius (poskyrius), jei jų žinoma kilmė atitinka tų skyrių reikalavimus (9,10,11 punktai) ir jos buvo suženklintos ir suregistruotos pagal 6.1 punktą.

31. Jei Lietuvoje vedamos dvi ir daugiau vienos giminingų veislių populiacijos skirtingoms veislininkystės institucijoms priklausančios galvijų kilmės knygos, tai karvės ir telyčios gali būti įrašomos tik vienoje iš tų kilmės knygų.

32. Jei gyvulių laikytojas turi skirtingų veislių galvijus ir yra skirtingų galvijų veislininkystės institucijų narys, galvijai įrašomi į atitinkamos veislės kilmės knygą.

33. Kilmės pažymėjimai ir kiti galvijų apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo išduoti naudojantis Galvijų veislininkystės informacinės sistemos ir gyvulių ženklinimo sistemos duomenimis ir patvirtinti Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos. Kilmės knygų tvarkymo bei kitas veislininkystės proceso koordinavimo funkcijas perdavus pripažintoms gyvulių veislininkystės institucijoms, pripažįstami tų veislininkystės institucijų išduoti dokumentai, kurių nariams gyvuliai priklauso.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220

MĖSINIŲ GALVIJŲ KILMĖS KNYGOS NUOSTATAI

Šie nuostatai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais galvijų veisimą, registravimą ir identifikavimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą ir kilmės knygų vedimą, Tarptautino gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) bei Europos Sąjungos Tarybos direktyvų 77/504/EEC ir Komisijos sprendimų 84/419/EEC, 84/247/EEC, 86/404/EEC, 88/124/EEC reikalavimais.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kiekvienai veislei vedama atskira kilmės knyga.
2. Į kilmės knygą įrašomi tik pripažintų veislininkystės institucijų narių, vedančių pagal nustatytą tvarką veislininkystės apskaitą, gyvuliai.
3. Galvijai į kilmės knygą įrašomi jų savininkų prašymu.

II. KILMĖS KNYGOS TVARKYMAS

4. Kilmės knygą tvarko Lietuvos mėsinų galvijų ir gerintojų asociacija arba kita pripažinta veislininkystės institucija.
5. Į kilmės knygą įrašomi galvijai ir jų prieauglis turi būti registruoti ir identifikuoti pagal galiojančią tvarką. Pripažįstami tik tie įrašomų galvijų protėviai, kurie buvo suženklinti pagal tuo metu galiojusius galvijų produktyvumo kontrolės nuostatus.
6. Į kilmės knygą buliai įrašomi po kompleksinio įvertinimo ir apskaičiavus veislinės vertės indeksą, o karvės įvertintos po pirmojo apsiveršavimo.
7. Galvijų savininkai, sutikdami padengti papildomas išlaidas, gali kreiptis su prašymu, kad Mėsinų galvijų augintojų ir gerintojų tarybos sudaryta komisija spręstų dėl atskirų gyvulių įrašymo į aukštesnį kilmės knygos skyrių. Komisija, išanalizavusi gyvulio kilmę ir apžiūrėjusi vietoje, gali gyvulį perkelti į aukštesnį skyrių, jei jis atitinka tam kilmės skyriui keliamus reikalavimus.
8. Iš užsienio atvežti galvijai įrašomi į pagal reikalavimus atitinkamą skyrių, paliekant originalų jų kilmės knygos numerį.
9. Įrašant į kilmės knygą registruojami šie duomenys: galvijo savininkas, jo adresas, ūkio kodas, telefono numeris, galvijo gimimo vieta, data, lytis, spalva, ženklo numeris ir kilmės knygos numeris, jeigu buvo suteiktas, tėvų ir motinų identifikavimo numeriai, veislinės vertės rodikliai, kilmės knygos skyriai, jeigu jie buvo įrašyti.
10. Iš kilmės knygos galvijai gali būti išbraukti paaiškėjus, kad jų kilmės duomenys yra klaidingi ir neatitinka nustatytų reikalavimų.
11. Jei galvijų laikytojas kelis kartus pateikia neteisingus duomenis, Lietuvos mėsinų galvijų augintojų ir gerintojų asociacija turi teisę atsisakyti įrašyti į kilmės knygą tos bandos galvijus.
12. Į kilmės knygą įrašomų galvijų kilmė nustatyta tvarka tikrinama imunogenetiniais, citogenetiniais ar kitais metodais.
13. Embrionų transplantavimo būdu gauto prieauglio kilmė pažymima raidėmis ET ir nurodomi genetiniai jų tėvai.
14. Žymos apie paveldimas ligas daromos gavus patvirtinimą iš veterinarinės tarnybos arba genetikos laboratorijos. Tokių gyvulių kilmė patikslinama kraujo grupių arba kitu metodu.
15. Kilmės knyga suskirstyta į A, B, C skyrius bei papildomą skyrių (D skyrius). A skyriuje išskiriami elitinių ir neelitinių gyvulių poskyriai. Elitinių gyvulių poskyryje įrašomi vertingiausi populiacijos gyvuliai.

16. Reikalavimai buliams: kilmė, veislinė vertė, pagal kompleksinio įvertinimo indeksą, tipingumą veislei, raumeningumą, eksterjerą ir palikuonių penėjimosi bei mėsines savybes. Veislės atitikimas tipą, raumeningumas ir eksterjeras vertinami 1 – 9 taškų sistema.

17. Reikalavimai karvėms: kilmė, veislinė vertė po pirmo ir trečio apsiveršiavimo pagal veislės atitikimą tipą, raumeningumą ir eksterjerą vertinami 1–9 taškų sistema, reprodukcinės savybės – pagal veršiavimosi lengvumą, laikotarpį tarp veršiavimų, veršelių stambumą ir išsaugojimą. Pagal galimybę nustatoma gimusio veršelio masė.

18. Buliai į KK įrašomi, jei žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų jų kilmė ir jeigu atitinka kilmės knygos A ir B skyrių reikalavimus.

19. Į A skyriaus elitinių gyvulių poskyrį įrašomi buliai, kurių tėvas ir motina buvo įrašyti į elitinių gyvulių poskyrį ir yra teigiamai įvertinti pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes. Atitikimas veislės tipą, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 6 taškais, veislinės vertės indeksas ne mažesnis kaip 106. Į elitinių gyvulių poskyrį įrašomų gyvulių kilmė turi būti patvirtinta kraujo grupių ar kitu metodu.

20. Į A neelitinių gyvulių poskyrį įrašomi buliai, kurių tėvas buvo įrašytas į elitinių arba į A neelitinių gyvulių poskyrį, o motina į ne žemesnį kaip A skyrių. Atitikimas veislės tipą, raumeningumas ir eksterjeras turi būti įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Veislinės vertės indeksas ne mažesnis kaip 90.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-303](#), 2007-06-13, Žin., 2007, Nr. 69-2749 (2007-06-23), i. k. 1072330ISAK003D-303

21. Į B skyrių įrašomi buliai, kurių tėvas buvo įrašytas į kilmės knygos B skyrių, o motina į ne žemesnį kaip C skyrių. Atitikimas veislės tipą, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Veislinės vertės indeksas ne mažesnis kaip 80.

22. Į A skyriaus elitinių gyvulių poskyrį įrašomos karvės, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė. Tėvas įrašytas į kilmės knygos A skyrių, o motina į ne žemesnį kaip B skyrių. Atitikimas veislės tipą, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 6 taškais. Kilmės knygoje nurodomas pirmojo apsiveršiavimo amžius, laikotarpis tarp apsiveršiavimų, veršiavimosi sunkumas arba lengvumas, veršelių išsaugojimas ir stambumas, palikuonių priešvoris per pirmąsias 210 gyvenimo dienų. Pirmaveršių produktyvumas turi sudaryti ne mažiau kaip 90 proc., o antraveršių – 95 proc. vidutinio tos veislės suaugusių karvių produktyvumo (po trečio apsiveršiavimo ir vyresnių). Karvių produktyvumas nustatomas pagal veršelio priešvorį nuo gimimo iki 210 d. amžiaus.

23. Į A skyriaus neelitinių gyvulių poskyrį įrašomos karvės, kurių žinoma dviejų kartų kilmė. Tėvas buvo įrašytas į A, motina į C skyrių. Atitikimas veislės tipą, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Būtinai nuorodomas pirmojo apsiveršiavimo amžius, laikotarpis tarp apsiveršiavimų, veršiavimosi sunkumas arba lengvumas, veršelių išsaugojimas, stambumas.

24. Į B skyrių įrašomos karvės, kurių žinoma dviejų kartų kilmė. Tėvas įrašytas į B, o motina į ne žemesnį kaip C skyrių. Atitikimas veislės tipą, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Būtinai nuorodomas pirmojo apsiveršiavimo amžius, laikotarpis tarp apsiveršiavimų, veršiavimosi sunkumas arba lengvumas, veršelių netekimas, stambumas.

25. Į C skyrių įrašomos karvės, kurių žinoma bent vienos kartos kilmė. Tėvas įrašytas į kilmės knygos B, o motina į ne žemesnį kaip D skyrių. Atitikimas veislės tipą, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Būtinai nuorodomas pirmojo apsiveršiavimo amžius, laikotarpis tarp apsiveršiavimų, veršiavimosi sunkumas arba lengvumas, veršelių išsaugojimas, stambumas.

26. Į KK papildomą (arba D skyrių) įrašomos karvės atitinkančios veislės tipą. Atitikimas veislės tipą, raumeningumas ir eksterjeras turi būti įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Duomenys apie kilmę, pirmojo apsiveršiavimo amžių, veršiavimosi sunkumą arba lengvumą, veršelių išsaugojimą ir stambumą nebūtinai.

IV. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

27. Kilmės pažymėjimus išduoda kilmės knygą tvarkanti pripažinta veislininkystės institucija.

28. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

28.1. veislininkystės institucijos pavadinimas;

28.2. kilmės knygos pavadinimas;

28.3. gyvulio vardas, identifikavimo numeris ir KK numeris (jei buvo suteiktas);

28.4. gyvulio suženklavimo būdas (plastmasiniai ausų įsagai ar kt.);

28.5. KK skyrius, kuriame įregistruotas gyvulys;

28.6. gimimo data, gimimo vieta (veisėjo vardas, pavardė/ ūkio pavadinimas ir adresas);

28.7. gyvulio laikytojo vardas pavardė/pavadinimas ir adresas;

28.8. gyvulio kilmė, nurodant 16 punkte reikalaujamus duomenis;

28.9. naujausieji gyvulio produktyvumo ir veislinės vertės duomenys;

28.10. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

28.11. kilmės pažymėjime numatoma vieta trims gyvulio laikytojų pasikeitimams, nurodant naujojo laikytojo vardą, pavardę/ūkio pavadinimą, adresą, laikytojo pasikeitimo datą ir įrašą padariusio įgaliotojo asmens parašą;

28.12. naujausi gyvulio ir jo protėvių produktyvumo ir veislinės vertės duomenys savininko pasikeitimo metu pateikiami priede;

28.13. duomenys apie tėvą: vardas, numeris, spalva, kilmės knygos skyrius, įvertinimas (atitikimas veislės tipą, raumeningumas, eksterjeras, priesvoris), kompleksinis veislinės vertės indeksas;

28.14. duomenys apie motiną: vardas, numeris, spalva, kilmės knygos skyrius, įvertinimas;

28.15. antros ir trečios kartos vyriškos lyties protėviams: vardas, numeris, kilmės knygos skyrius, veislinės vertės indeksas. Moteriškos lyties protėviams: vardas, numeris, kilmės knygos skyrius, įvertinimo duomenys;

28.16. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos ir parašas.

29. Išduoti kilmės pažymėjimai registruojami.

V. KILMĖS KNYGŲ TVARKYMO KONTROLĖ

30. Kilmės knygų tvarkymą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220

KIAULIŲ KILMĖS KNYGOS NUOSTATAI

Šie nuostatai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 1998, Nr. [110-3023](#)), kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais kiaulių veisimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą ir kilmės knygų tvarkymą, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR), Europos Sąjungos Tarybos direktyvų 88/661 EEC bei Komisijos sprendimų 89/501/EEC, 89/502/EEC, 89/503/EEC, 89/504/EEC, 89/505/EEC, 89/506/EEC, 89/507/EEC reikalavimais.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvoje veisiamų kiaulių kilmės knygą (KK) tvarko pripažinta veislininkystės institucija – Lietuvos kiaulių augintojų asociacija (LKAA).

2. Į kiaulių KK savininkų prašymu įrašomi tik pripažintos veislininkystės institucijos narių laikomi gyvuliai.

3. Iki 1993 m. buvo vedama tik Lietuvos baltųjų kiaulių valstybinė kilmės knyga (VKK). Pradedant 25 tomu, naujai įrašomos įvairių veislių kiaulės skirstomos į atskirus atnaujintos kilmės knygos skyrius.

4. Kiaulių KK tvarkoma naudojantis Valstybinėje kiaulių veislininkystės stotyje esančia kiaulių veislininkystės apskaitos informacijos ir ženklavimo programos duomenų baze. Už pateiktų kilmės duomenų tikslumą atsako kiaulių savininkas.

5. Kilmės pažymėjimai ir kiti kiaulių apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo išduoti naudojantis kiaulių veislininkystės apskaitos informacijos bei gyvulių ženklavimo sistemos duomenimis ir buvo patvirtinti Valstybinės kiaulių veislininkystės stoties, o ateityje – ir pripažintų kiaulių veislininkystės institucijų, kurių nariams gyvulys priklauso.

II. KILMĖS KNYGOS TVARKYMAS

6. Į KK įrašomos kiaulės turi būti suženklintos (identifikuotos) pagal Lietuvoje veikiančią sistemą.

7. Į kiaulių KK įrašomos Lietuvoje veisiamos kiaulės pagal veislių požymius skirstomos į keturias veislių grupes:

7.1. pirmoji – Lietuvos baltosios ir jų tipai, didžiosios baltosios, jorkšyrai bei jų pirmos kartos hibridai;

7.2. antroji – landrasai bei jų pirmos kartos hibridai;

7.3. trečioji – pjetrėnai, hempšyrai, diurokai ir jų hibridai su tarpinės veislės kiaulėmis;

7.4. ketvirtoji – Lietuvos vietinės, senojo genotipo Lietuvos baltosios (genofondinės).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-651](#), 2004-12-08, Žin., 2004, Nr. 178-6608 (2004-12-11), i. k. 1042330ISAK003D-651

8. Įrašomi visų veislių suaugę kuiliai ir paršavedės, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė.

9. Pagal veislinių kiaulių vertinimo taisykles įrašomi į KK pirmosios ir antrosios veislių grupių kuiliai ir paršavedės turi būti įvertinti BLUP metodu ne mažesniu indeksu kaip 100, trečiosios ir ketvirtosios veislių grupių kuiliai – pagal kilmę, raumeningumą, eksterjerą, išsivystymą ir reprodukcines savybes, o paršavedės – pagal kilmę, raumeningumą, eksterjerą, išsivystymą, vislumą ir pieningumą turi būti ne žemesnės kaip pirmos klasės. Pirmenybė teikiama kuiliams ir paršavedėms, patikrintiems kontrolinio penėjimo metodu bei stresgeno atžvilgiu. Mišrūnai

vertinami pagal motininę veislę. Minimalūs įrašomų į KK kiaulių produktyvumo rodikliai gali būti nustatomi ir koreguojami pripažintos veislininkystės institucijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-651](#), 2004-12-08, Žin., 2004, Nr. 178-6608 (2004-12-11), i. k. 1042330ISAK003D-651

10. KK pagal įrašomų gyvulių kilmę, veislę (veislingumą) ir produktyvumo kryptį suskirstyta į pagrindinį ir papildomąjį skyrius bei mišrūnų registrą.

11. Kiekvienas skyrius pagal veislių grupes (7 punktas) skirstomas į keturias sekcijas.

12. Į pagrindinį skyrių įrašomi tam tikroms sekcijoms priklausantys grynaveisliai kuiliai ir paršavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:

12.1. kurių tėvas, tėvo tėvas ir tėvo motina yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės ir įrašyti į KK (įskaitant užsienyje) arba buvo registruota jų kilmė;

12.2. kurių motina, motinos tėvas ir motinos motina yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės ir įrašytos į KK (įskaitant užsienyje) arba buvo registruota jų kilmė;

12.3. kurie buvo suženklinti ir identifikuoti iš karto po atvedimo pagal tos kilmės knygos reikalavimus.

13. Į papildomą skyrių įrašomi tam tikroms sekcijoms priklausantys grynaveisliai kuiliai ir paršavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:

13.1. kurių tėvas, tėvo tėvas ir tėvo motina yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės, tačiau neįrašyti į KK (įskaitant užsienyje) ir nebuvo registruota jų kilmė;

13.2. kurių motina, motinos tėvas ir motinos motina yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės, tačiau neįrašytos į KK (įskaitant užsienyje) ir nebuvo registruota jų kilmė;

13.3. kurie buvo suženklinti ir identifikuoti iš karto po atvedimo pagal tos kilmės knygos reikalavimus.

14. Į mišrūnų registrą įrašomi žinomos kilmės kuiliai bei paršavedės, kurie buvo suženklinti ir identifikuoti iš karto po atvedimo pagal tos kilmės knygos reikalavimus.

15. Įrašant į KK registruojami šie duomenys:

15.1. gyvulio savininkas, jo adresas, ūkio kodas;

15.2. kiaulės vardas, ženklo numeris ir KK numeris, gimimo vieta, data, veislė (veislingumas), lytis;

15.3. kuilio raumeningumo, eksterjero, išsivystymo, su juo sukergtų (apsėklintų) paršavedžių vislumo, palikuonių penėjimosi ir mėsinių savybių, stresgeno bei įvertinimo BLUP metodu rezultatai;

15.4. paršavedės raumeningumo, eksterjero, išsivystymo, vislumo, pieningumo, palikuonių penėjimosi ir mėsinių savybių, stresgeno bei įvertinimo BLUP metodu rezultatai;

15.5. tėvų ir protėvių iki antros kartos gimimo vieta, data, veislė (veislingumas), ženklo numeriai, KK numeriai, pagrindiniai produktyvumo ir veislinės vertės rodikliai.

16. Į KK įrašomų kuilių ir paršavedžių kilmė gali būti tikslinama DNR ar kitais metodais.

17. Iš kilmės knygos kuiliai ir paršavedės gali būti išbraukti paaiškęs, kad jų kilmės duomenys yra klaidingi ir neatitinka reikalavimų.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

18. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygą tvarkanti gyvulių veislininkystės institucija.

19. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

19.1. veislininkystės institucijos pavadinimas;

19.2. kilmės knygos pavadinimas, numeris, skyrius;

19.3. kiaulės suženklavimo būdas (tatuiruotė, plastmasinis ausies įsagas ar kt.);

19.4. kiaulės vardas, ženklo numeris, gimimo vieta, data, veislė (veislingumas), lytis, pagrindiniai produktyvumo ir veislinės vertės rodikliai;

19.5. savininko vardas, pavardė/pavadinimas ir adresas;

19.6. tėvų ir protėvių iki antros kartos gimimo vieta, data, veislė (veislingumas), suženklavimo būdas, ženklų numeriai, KK numeriai, pagrindiniai produktyvumo ir veislinės vertės rodikliai;

19.7. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

19.8. kilmės pažymėjimą išduodančios institucijos įgalioto asmens vardas, pavardė, pareigos;

19.9. kilmės pažymėjime numatoma vieta savininkų pasikeitimams, nurodant jų vardą, pavardę/ūkio pavadinimą, adresą, pasikeitimo datą ir įrašą padariusio įgalioto asmens vardą, pavardę, pareigas.

20. Išduoti kilmės pažymėjimai registruojami.

IV. KILMĖS KNYGOS VEDIMO KONTROLĖ

21. Kilmės knygų vedimą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220

ARKLIŲ KILMĖS KNYGOS NUOSTATAI

Šie nustatai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais arklių veisimą, veislinės vertės nustatymą ir kilmės knygų vedimą, Europos Sąjungos Tarybos direktyvų 90/427/EEC, 90/428 EEC bei Komisijos sprendimų 96/78/EEC, 92/353/EEC, 92/354/EEC, 93/623 EEC, 92/216 EEC reikalavimais.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kilmės knygas tvarko pripažintos arklių veislininkystės institucijos.
2. Į arklių kilmės knygą (KK) įrašomi tik pripažintos veislininkystės institucijos narių laikomi arkliai.
3. Arklio augintoju pripažįstamas:
 - 3.1. kumelės (t. y. motinos) savininkas arba nuomotojas kergimo (apsėklinimo) metu;
 - 3.2. kumelės savininkas arba nuomotojas kumeliuko atsivedimo metu.
4. Eržilai į KK įrašomi ne jaunesni kaip 2 m., kumelės – 3 m. amžiaus. Lapkritį ir gruodį gimusių arklių amžius nustatomas nuo būsimų metų sausio 1 d., kitu laiku gimusių – nuo jų gimimo metų sausio 1 d.

II. KILMĖS KNYGOS TVARKYMAS

5. VšĮ Kaimo verslo plėtros ir informacijos centras kaupia pirminius apskaitos duomenis ir teikia juos pripažintoms arklių veislininkystės institucijoms.
6. Arklio augintojas yra atsakingas už pirminių duomenų teisingumą. Koreguoti ir pakeisti duomenis gali tik pripažintos veislininkystės institucijos. Arklio savininko pasikeitimas turi būti įtrauktas į KK ir apie tai turi būti pranešta pripažintoms arklių veislininkystės institucijoms.
7. Arklių KK suskirstyta į skyrius: eržių ir kumelių pirmąjį pagrindinį ir antrąjį skyrius, kumelių trečiąjį papildomą skyrių bei kilmės knygos papildymą.
8. Į KK pirmąjį pagrindinį skyrių įrašomi tie eržilai:
 - 8.1. kuriuos asociacijų patvirtinta arklių veisimo komisija pripažins tinkamais būti įrašytais į pagrindinį skyrių ir iš kurių galima tikėtis pasiekti veisimo programoje numatytus tikslus;
 - 8.2. kurių abu protėviai buvo ar gali būti įrašyti į tam tikros veislės pagrindinį skyrių;
 - 8.3. kurie pagrindinės atrankos metu buvo licencijuoti veisimui ir gavo ne mažiau balų negu nustatyta tos veislės selekcijos programoje;
 - 8.4. kurie pajėgumo bandymų metu surinko nustatytą balų sumą;
 - 8.5. eržilai, kurie dar nebuvo išbandyti, į KK gali būti įtraukiami su sąlyga, kad jų pajėgumas bus įvertintas ne vėliau kaip iki ketverių metų amžiaus;
 - 8.6. kitų veislių eržilai, kurie komisijos pripažinti tinkamais ir naudojami tam tikros veislės selekcijos programoje.
9. Į antrąjį skyrių įrašomi eržilai:
 - 9.1. atitinkantys tam tikros arklių veislės reikalavimus, bet dėl kokių nors priežasčių negalintys būti įrašyti į pagrindinį skyrių;
 - 9.2. mišrūnai ir ne visiškai žinomos kilmės eržilai, kurie pripažinti tinkamais įrašyti į šį skyrių;
 - 9.3. kurių tėvas buvo arba gali būti įrašytas į pirmąjį, o motina – į ne žemesnį kaip antrąjį kilmės knygos skyrių.
10. Į pirmąjį pagrindinį skyrių įrašomos šios kumelės:

10.1. kurios pagal tam tikros veislės vertinimo taisyklės surenka reikiamą balų skaičių, kad būtų įrašytos į pagrindinį skyrių;

10.2. kurių tėvas buvo arba gali būti įtrauktas į pirmąjį, o motina – mažiausiai į antrąjį skyrių.

11. Į antrąjį skyrių įrašomos kumelės:

11.1. naudojamos veislės selekcijos programoje ir atitinkančios minimalius reikalavimus, bet nesurinkusios pakankamo balų skaičiaus, kad būtų įrašytos į pirmąjį skyrių;

11.2. kurių tėvas buvo arba gali būti įrašytas į pirmąjį, o motina – mažiausiai į trečiąjį papildomą skyrių.

12. Į trečiąjį papildomą skyrių įrašomos:

12.1. mišrūnės ir ne visiškai žinomos kilmės kumelės, naudojamos veisimo programoje ir pripažintos tinkamomis įrašyti į trečiąjį papildomą skyrių;

12.2. be kilmės dokumentų tipingos veislei kumelės, kurios naudojamos veisimo programoje.

13. Į KK papildymą įrašomi:

13.1. į kilmės registrą įtraukti veisliniai kumeliukai;

13.2. importuoti žirgai (šiam skyriuje turi būti įrašyta importuotų žirgų gimimo vieta, registracijos duomenys iš eksportavusios šalies kilmės knygos bei kilmės aprašymas. Taip pat turi būti įrašytos ir įvežtos kumelingos kumelės);

13.3. eksportuoti žirgai (turi būti nurodyta, į kokias šalis žirgai buvo eksportuoti. Žirgai turi būti surašyti pagal eksporto datą, o eksporto šalys – abėcėlės tvarka);

13.4. kritę arba nebelaikomi žirgai, pradedant nuo praėjusios knygos išleidimo datos;

13.5. ankstesnės kilmės knygos papildymai ir klaidų atitaisymai.

14. Privalomieji kiekvieno eržilo ar kumelės aprašymo kilmės knygoje duomenys:

14.1. registro Nr., kilmės knygos Nr. (jeigu eržilas ar kumelė buvo įrašyti į kitos pripažintos institucijos KK, tai įrašomas ir pirmosios KK Nr.);

14.2. vardas, lytis;

14.3. spalva ir žymės;

14.4. gimimo data;

14.5. eržilo linija ir kumelės šeima;

14.6. augintojo ir savininko vardas, pavardė / pavadinimas, adresas ir telefonas;

14.7. keturių protėvių kartų duomenys, jeigu žinoma: vardas, KK Nr., gimimo data, veislė, įvertinimas;

14.8. eksterjero įvertinimas;

14.9. darbingumo patikrinimo rezultatai;

14.10. kilmės patikrinimo įrašai;

14.11. įrašai apie sprendimus ir jų pakeitimus kilmės knygoje;

14.12. visų registruotų kumelės palikuonių sąrašas;

14.13. į kilmės knygas įrašytų eržilo palikuonių sąrašas.

15. Kiekviename KK tome turi būti abėcėlinė žirgų rodyklė ir žirgų registro numerių rodyklė (su nurodytais puslapiais), santrumpų paaiškinimai, užsienio valstybių ISO kodai ir kilmės knygos kodai.

16. Kilmės patikrinimo testai atliekami visiems eržilams, įrašomiems į kilmės knygas ir 5 proc. kiekvienais metais gimusių kumeliukų. Kilmės patikrinimo testai atliekami ginčytiniais atvejais siekiant identifikuoti arklius.

17. Arkliai įrašomi į kilmės knygą pripažintų veislininkystės institucijų vertinimo komisijos nutarimu tada, kai nustatomas eržilo ar kumelės identiškumas. Vertinimą pakeisti (didesniu ar mažesniu laipsniu) gali komisija tik arklių susibūrimo renginiuose.

18. Jeigu Lietuvoje yra vedamos kelios giminingų veislių populiacijos skirtingoms veislininkystės institucijoms priklausančios kilmės knygos, tai eržilai gali būti įrašomi į kelias kilmės knygas, paliekant pirmosios kilmės knygos numerį.

19. Importuotiems eržilams ir kumelėms bei eržilams, kurių sperma naudojama Lietuvoje, paliekami jų originalūs (tuos eržilus veislei naudoti pradėjusios šalies) KK numeriai, o įrašant juos į Lietuvos pripažintų veislininkystės institucijų arklių kilmės knygas, prirašomas ir naujas KK numeris.

20. Kritusios kumelės gali būti įrašomos į KK atgaline data, t. y. po jų kritimo (KK numeris suteikiamas pagal 10, 11, 12 punktų reikalavimus). Toks registravimas reikalingas išduodant pažymėjimą paskutiniam gimusiam kumeliukui.

21. Arkliai, kuriuos prašoma įrašyti į kilmės knygas, turi būti sveiki ir gerai išsivystę.

22. Gali būti įrašomas ir ne visiškai žinomos kilmės arklys, jei vertinimo metu surinko reikiamą balų skaičių ir komisija jį pripažino tinkamu.

23. Kilmės knygos leidžiamos pagal pripažintų veislininkystės institucijų vidaus tvarką.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

24. Kilmės pažymėjimas – oficialus dokumentas, liudijantis arklio ar embriono tapatybę ir apibūdinantis jo kilmę, eksterjerą bei kitas veislines savybes.

25. Kilmės pažymėjimai oficialiai pripažįstami, jeigu jie išduoti pripažintų arklių veislininkystės institucijų.

26. Kilmės pažymėjimas išduodamas eržilo ar kumelės savininkui prašant.

27. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

27.1. veislininkystės institucijos pavadinimas;

27.2. eržilo ar kumelės registro Nr., kilmės knygos pavadinimo inicialai, Nr. ir skyrius;

27.3. gyvulio vardas, lytis ir spalva;

27.4. gimimo data ir veislė;

27.5. grafinis arklio žymių atvaizdavimas;

27.6. augintojo ir savininko vardas, pavardė / pavadinimas, adresas;

27.7. keturios protėvių kartos (kiek žinoma), nurodant 14 punkte išvardytus duomenis;

27.8. eksterjero ir darbingumo įvertinimas;

27.9. kilmės pažymėjime numatoma vieta keturiems arklio savininkų pasikeitimams, nurodant naujojo savininko vardą, pavardę / pavadinimą, adresą, savininko pasikeitimo datą ir įrašą padariusio įgaliotojo asmens parašą;

27.10. naujausi eržilo ir kumelės veislinės vertės duomenys savininko pasikeitimo metu pateikiami priede;

27.11. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

27.12. kilmės pažymėjimą pasirašo veislininkystės institucijos vadovas arba jo įgaliotas kilmės knygą tvarkantis asmuo.

28. Išduoti kilmės pažymėjimai registruojami.

IV. KILMĖS KNYGŲ VEDIMO KONTROLĖ

29. Kilmės knygų vedimą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Iki šių nuostatų patvirtinimo arkliai buvo įrašomi į arklių valstybinės kilmės knygas, nuo 1996 m. – į kilmės registrą, o arkliams, kuriems buvo žinomas tik vardas suteikti IC (VšĮ Kaimo verslo plėtros ir informacijos centro) numeriai.

31. Iki šių nuostatų patvirtinimo į KK įrašyti eržilai ir kumelės, kurie dabar yra įrašomų arklių protėviai, pripažįstami kaip esantys pagrindiniame KK skyriuje.

32. Į KK įrašomiems naujiems arkliams suteikiami kilmės knygos numeriai tęsiant anksčiau vestų valstybinių kilmės knygų numerių seką, išskyrus Lietuvos jojamųjų veislės žirgus.

33. Į kilmės registrą įrašytų arklių bei jų protėvių duomenys iki pripažintų veislininkystės institucijų KK įsteigimo dalinai prilygsta jų įrašymui į VKK. Jie gali būti įrašomi į KK atskirus skyrius, jei jų kilmė atitinka tų skyrių reikalavimus.

34. Kilmės pažymėjimai ir kiti arklių apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami tik jeigu jie buvo išduoti naudojantis arklių veislininkystės informacinės sistemos duomenimis ir lig šių nuostatų įsigaliojimo buvo patvirtinti Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, o įsigaliojus šiems nuostatams-pripažintų gyvulių veislininkystės institucijų, kurių nariams arklys priklauso.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220

AVIŲ KILMĖS KNYGOS NUOSTATAI

Šie nuostatai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 1998, Nr. 110 – 3023) ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais avių veisimą, ženklinimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) bei Europos Sąjungos Tarybos direktyvos 89/361/EEC, Komisijos sprendimų 90/254 EEC, 90/258 EEC reikalavimais.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvoje veisiamų avių kilmės knygas (KK) tvarko pripažinta avių veislininkystės institucija – Lietuvos avių augintojų asociacija (LAAA).
2. Į avių kilmės knygą įrašomi tik pripažintos veislininkystės institucijos narių laikomi gyvuliai.
3. Kilmės knygos tvarkomos naudojantis VšĮ Kaimo verslo plėtros ir informacijos centre (toliau-KVPIC) esančia avių veislininkystės informacinės sistemos ir gyvulių ženklinimo duomenų baze.
4. Už avių įrašymą į KK iš avių laikytojų gali būti imamas veislininkystės institucijos nustatytas mokestis.

II. KILMĖS KNYGOS TVARKYMAS

5. Iki 1993 m. buvo vedama uždara Lietuvos juodgalvių veislės avių valstybinė kilmės knyga (VKK3).
6. Į kilmės knygas įrašomos avys turi būti suženklintos (identifikuotos) pagal galiojančią sistemą.
7. Į kilmės knygą įrašomų gyvulių charakteristika:
 - 7.1. veislė – tam tikros veislės arba kitų veislių avys, kurios veislininkystės institucijos sprendimu gali būti naudojamos kaip gerinančios;
 - 7.2. išvaizda – atitinkančios tam tikrai veislei būdingus požymius (vilnos ir atskirų kūno dalių spalva, raguotumas);
 - 7.3. minimalūs produktyvumo reikalavimai nustatomi veislininkystės institucijos sprendimu.
8. Į kilmės knygas įrašomi visų veislių ne jaunesni kaip 1,5 metų amžiaus, grynaveisliai avinai ir ėriavedės, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė. Įrašomi avinai ir ėriavedės, kurių tėvai atitinka elito, o motinos – ne žemesnius kaip I klasės reikalavimus.
9. Avių kilmės knyga suskirstyta į pagrindinį ir papildomąjį skyrius bei mišrūnų registrą pagal įrašomų gyvulių kilmę, veislingumą ir produktyvumo kryptį.
10. Pagrindinį skyrių sudaro A ir B poskyriai.
11. Į A poskyrį įrašomi grynaveisliai avinai ir ėriavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:
 - 11.1. kurie buvo įrašyti į ankstesnę kilmės knygą;
 - 11.2. kurių kilmė žinoma ne mažiau kaip dviejose kartose, atitinkantys pagrindinius veislės požymius ir minimalius produktyvumo reikalavimus;
 - 11.3. kurie buvo suženklinti iš karto po apsiėriavimo, pagal galiojančią ženklinimo tvarką.
12. B poskyris – atviras papildymui iš papildomo skyriaus ir mišrūnų registro.
13. Papildomame skyriuje registruojami grynaveisliai avinai ir ėriavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:

13.1. kurių tėvas ir tėvo tėvas yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės ir įrašyti tos veislės KK arba kitų pripažintų institucijų atitinkamame kilmės knygų A ar B poskyryje;

13.2. kurių motina yra tos pačios veislės ir įrašyta į KK papildomąjį skyrių, motinos motina įrašyta į papildomąjį skyrių ar mišrūnų registrą ar yra nežinomos kilmės.

14. Į mišrūnų registrą įrašomi žinomos kilmės avinai ir ėriavedės, kurie buvo identifiukuoti ir suženklinti iš karto po apsiėriavimo pagal KK reikalavimus.

15. Importuotos avys įrašomos į atitinkamą skyrių, paliekant originalų jų kilmės knygos numerį.

16. Avių laikytojai, sutikdami padengti papildomas išlaidas, gali kreiptis su prašymu, kad veislininkystės institucijos tarybos sudaryta komisija spręstų dėl atskirų gyvulių įrašymo į aukštesnį kilmės knygos poskyrį. Komisija, išanalizavusi gyvulio kilmę ir įvertinusi jo fenotipą, gali perkelti į aukštesnį poskyrį, jei jis atitinka tam kilmės knygos poskyriui keliamus reikalavimus.

17. Įrašant į avių KK registruojami šie duomenys:

17.1. gyvulio laikytojo vardas, pavardė/ūkio pavadinimas, adresas ir telefono numeris, ūkio kodas KVPIC Galvijų veislininkystės informacinėje sistemoje;

17.2. gyvulio gimimo vieta, nurodant veisėjo vardą, pavardę/ūkio pavadinimą ir adresą;

17.3. veislę, gimimo data, lytis, vardas (jei buvo suteiktas), KK ir ženklo numeris (vietinių šiurkščiavilnių – ir spalva), kelių ėriukų vadoje gimė;

17.4. gyvulio svoris, vilnos svoris ir produktyvumo rodikliai (melžiamų avių) per kiekvieną užbaigtą ar trumpesnę laktaciją, nurodant pieno kiekį, pieno riebumą, baltymingumą, pieno riebalų ir baltymų kiekį;

17.5. avies klasė pagal įvertinimo formulę, nurodant amžių;

17.6. tėvų ir protėvių iki III kartos gimimo datos, identifikavimo numeriai, kilmės knygos skyrius (poskyris), jei buvo įrašyti į KK, pagrindiniai produktyvumo rodikliai (svoris, vilna, pieno produkcija (melžiamoms avims)), klasė;

17.7. ėriavedės apvaisinimo datos ir avinai, kurių sperma jos apvaisintos, apsiėriavimo datos ir rezultatai;

17.8. gyvulio būsenos pasikeitimas (išbrokavimas, pardavimas, skerdimas).

18. Į KK įrašyti avinai ir ėriavedės gali būti išbraukti, paaiškėjus kad jų kilmės duomenys klaidingi ir neatitinka nustatytų reikalavimų.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

19. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygą tvarkanti gyvulių veislininkystės institucija gyvulio savininkui prašant.

20. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

20.1. veislininkystės institucijos pavadinimas;

20.2. kilmės knygos pavadinimas;

20.3. gyvulio vardas, identifikavimo numeris ir KK numeris (jei buvo suteiktas);

20.4. gyvulio suženklavimo būdas;

20.5. KK skyrius, kuriame įregistruotas gyvulys;

20.6. gyvulio vardas, gimimo data, gimimo vieta (savininko vardas, pavardė/ūkio pavadinimas ir adresas), veislė;

20.7. gyvulio laikytojo vardas, pavardė/ūkio pavadinimas ir adresas;

20.8. gyvulio kilmė, nurodant 17.6. punkte reikalaujamus duomenis;

20.9. naujausieji gyvulio produktyvumo ir veislinės vertės duomenys;

20.10. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

20.11. kilmės pažymėjime numatoma vieta trims gyvulio laikytojų pasikeitimams, nurodant naujojo laikytojo vardą, pavardę/ūkio pavadinimą, adresą, laikytojo pasikeitimo datą ir įrašą padariusio įgaliotojo asmens pavardę;

- 20.12. naujausi gyvulio ir jo protėvių produktyvumo ir veislinės vertės duomenys savininko pasikeitimo metu pateikiami priede;
- 20.13. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos ir parašas.
- 21. Išduoti kilmės pažymėjimai registruojami.

IV. KILMĖS KNYGOS VEDIMO KONTROLĖ

- 22. Avių kilmės knygų vedimą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba Žemės ūkio ministerijos.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 23. Kilmės knygos vedamos kiekvienai avių veislei ar giminingų veislių grupei atskirai.
 - 24. Kilmės pažymėjimai ir kiti avių apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo išduoti naudojantis avių veislininkystės informacinės sistemos ir gyvulių ženklinimo sistemos duomenimis ir iki įsigaliojant šiems nuostatams buvo patvirtinti Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos, o įsigaliojus – ir pripažintų avių veislininkystės institucijų, kurių nariams gyvulys priklauso.
-

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220

OŽKŲ KILMĖS KNYGOS NUOSTATAI

Šie nuostatai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 1998, Nr. [110-3023](#)) ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais ožkų veisimą, ženklimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR), Europos Sąjungos Tarybos direktyvos 89/361/EEC, Komisijos sprendimų 90/254 EEC, 90/258 EEC reikalavimais.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvoje veisiamų ožkų kilmės knygas tvarko pripažinta ožkų veislininkystės institucija – Lietuvos ožkų augintojų asociacija (LOAA).
2. Į ožkų kilmės knygą (KK) įrašomi tik pripažintos veislininkystės institucijos narių laikomi gyvuliai.
3. Kilmės knygos tvarkomos naudojantis VšĮ Kaimo verslo plėtros ir informacijos centre (toliau – KVPIC) esančia ožkų veislininkystės informacinės sistemos ir gyvulių ženklavimo duomenų baze.
4. Už įrašymą į KK iš ožkų laikytojų gali būti imamas pripažintos veislininkystės institucijos nustatytas mokestis.

II. KILMĖS KNYGOS TVARKYMAS

5. Ožkų kilmės knygos iki šiol nebuvo vedamos.
6. Į kilmės knygas įrašomos ožkos turi būti suženklintos (identifikuotos) pagal galiojančią tvarką.
7. Į kilmės knygą įrašomų gyvulių charakteristika:
 - 7.1. veislė – tam tikros veislės arba kitų veislių ožkos, kurios veislininkystės institucijos sprendimu gali būti naudojamos kaip veislės gerintojos;
 - 7.2. išvaizda – atitinkančios tam tikrai veislei būdingus požymius (vilnos ir atskirų kūno dalių spalva, raguotumas);
 - 7.3. minimalūs produktyvumo reikalavimai (nustatomi veislininkystės institucijos sprendimu).
8. Į kilmės knygas įrašomi visų veislių ne jaunesni kaip 1,5 metų grynaveisliai ožiai ir ožkavedės, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė. Įrašomi ožiai ir ožkavedės, kurių tėvai atitinka elito, o motinos – ne mažesnius kaip pirmos klasės reikalavimus.
9. Ožkų kilmės knyga suskirstyta į pagrindinį ir papildomąjį skyrius bei mišrūnų registrą pagal įrašomų gyvulių kilmę, veislingumą ir produktyvumą.
10. Pagrindinį skyrių sudaro A ir B poskyriai.
11. Į A poskyrį įrašomi grynaveisliai ožiai ir ožkavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:
 - 11.1. kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė ir atitinka pagrindinius veislės požymius bei minimalius produktyvumo reikalavimus;
 - 11.2. kurie buvo suženklinti iš karto po apsiožkavimo pagal galiojančią ženklavimo tvarką.
12. B poskyris – atviras papildymui iš papildomojo skyriaus ir mišrūnų registro.
13. Į papildomąjį skyrių įrašomi grynaveisliai ožiai ir ožkavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:
 - 13.1. kurių tėvas ir tėvo tėvas yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės ir įrašyti tos veislės KK arba kitų pripažintų institucijų atitinkamame kilmės knygų poskyryje;

13.2. kurių motina yra tos pačios veislės ir įrašyta į KK papildomąjį skyrių, motinos motina yra įrašyta į papildomąjį skyrių ar mišrūnų registrą ar yra nežinomos kilmės.

14. Į mišrūnų registrą įrašomi žinomos kilmės ožiai ir ožkavedės, kurie buvo identifikuoti ir suženklinti iš karto po apsisiožkavimo pagal KK reikalavimus.

15. Importuotos ožkos įrašomos į atitinkamą skyrių, paliekant originalų jų kilmės knygos numerį.

16. Ožkų laikytojai, sutikdami padengti papildomas išlaidas, gali kreiptis su prašymu, kad veislininkystės institucijos tarybos sudaryta komisija spręstų dėl atskirų gyvulių įrašymo į aukštesnį kilmės knygos poskyrį. Komisija, išanalizavusi gyvulio kilmę ir įvertinusi jo fenotipą, gali perkelti į aukštesnį poskyrį, jei jis atitinka tam kilmės knygos poskyriui keliamus reikalavimus.

17. Įrašant į ožkų KK registruojami šie duomenys:

17.1. gyvulio laikytojo vardas, pavardė/ūkio pavadinimas, adresas ir telefono numeris;

17.2. ūkio kodas KVPIC Galvijų veislininkystės informacinėje sistemoje;

17.3. gyvulio gimimo vieta, nurodant veisėjo vardą, pavardę/ūkio pavadinimą ir adresą;

17.4. veislė, gimimo data, lytis, vardas (jei buvo suteiktas), KK ir ženklo numeris, spalva, kelių ožkiukų vadoje gimė;

17.5. gyvulio svoris, produktyvumo rodikliai per kiekvieną užbaigtą ar trumpesnę laktaciją, nurodant pieno kiekį, pieno riebumą, baltymingumą, pieno riebalų ir baltymų kiekį;

17.6. trijų kartų protėvių gimimo datos, identifikavimo numeriai, kilmės knygos skyrius (poskyris), jei buvo įrašyti į KK, pagrindiniai produktyvumo rodikliai (svoris, pieno produkcija), klasė;

17.7. ožkavedės apvaisinimo datos ir ožiai, kurių sperma jos apvaisintos, apsisiožkavimo datos ir rezultatai;

17.8. gyvulio būsenos pasikeitimas (išbrokavimas, pardavimas, skerdimas).

18. Iš KK ožiai ir ožkavedės gali būti išbraukti, paaiškęjus, kad jų kilmės duomenys klaidingi ir neatitinka nustatytų reikalavimų.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

19. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygą tvarkanti gyvulių veislininkystės institucija gyvulio savininkui prašant.

20. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

20.1. veislininkystės institucijos pavadinimas;

20.2. kilmės knygos pavadinimas, skyrius;

20.3. gyvulio vardas, identifikavimo numeris ir KK numeris (jei buvo suteiktas);

20.4. veislė, lytis;

20.5. gyvulio suženklavimo būdas;

20.6. gimimo data, gimimo vieta (savininko vardas, pavardė/ūkio pavadinimas ir adresas);

20.7. gyvulio laikytojo vardas, pavardė/ ūkio pavadinimas ir adresas;

20.8. gyvulio kilmė, nurodant 17.5 punkto duomenis;

20.9. naujausieji gyvulio produktyvumo ir veislinės vertės duomenys;

20.10. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

20.11. kilmės pažymėjime numatoma vieta trims gyvulio laikytojų pasikeitimams, nurodant naujojo laikytojo vardą, pavardę / ūkio pavadinimą, adresą, laikytojo pasikeitimo datą ir įrašą padariusio įgaliotojo asmens pavardę;

20.12. naujausi gyvulio ir jo protėvių produktyvumo ir veislinės vertės duomenys savininko pasikeitimo metu pateikiami priede;

20.13. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos ir parašas.

21. Išduodami kilmės pažymėjimai registruojami.

IV. KILMĖS KNYGOS VEDIMO KONTROLĖ

22. Ožkų kilmės knygų vedimą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Kilmės knygos vedamos kiekvienai ožkų veislei ar giminingų veislių grupei atskirai.

24. Kilmės pažymėjimai ir kiti ožkų apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo išduoti naudojantis ožkų veislininkystės informacinės sistemos ir gyvulių ženklavimo sistemos duomenimis ir iki įsigaliojant šiems nuostatams buvo patvirtinti Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos, o įsigaliojus – ir pripažintų ožkų veislininkystės institucijų, kurių nariams gyvulys priklauso.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-651](#), 2004-12-08, Žin., 2004, Nr. 178-6608 (2004-12-11), i. k. 1042330ISAK003D-651

Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-303](#), 2007-06-13, Žin., 2007, Nr. 69-2749 (2007-06-23), i. k. 1072330ISAK003D-303

Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo